

Selmeczbányai Hetilap

VEGYES TARTALMÚ HETILAP.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:

SZENTGYÖRGYI EDE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Rózsa-utca 75./III. sz. a. hová a lap szellemi közleményei és az anyagi rész is címzendő.

Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési ára:

Egy évre 4 frt.
Fél évre 2 „
Negyedévre 1 „

Egyes szám ára 10 kr.

Egyes számok kaphatók a kiadóhivatalban és Joerges Á. özv. és fia könyvkereskedésében

Hivatalos, magán és nyílt-téri hirdetések megállapított díj-szabásunk szerint számíttatnak és minden általunk közölt hirdetésre felvilágosítás ingyen adatik.

Baleset mindenkit érhet.

Magyarország két mentő-egyesületének jelmondotta ez.

A fényes paloták kényes lakói s az alacsony viskók sápadt, vézna alakjai egyenlők ebben, mint a halálban. Van különbség még is közöttük. Azokat többnyire az ezer meg ezer szórakozást nyújtó alkalmakkor éri a baj, ezeket meg a munka lázában, a kenyér keresés, a létfenntartás életveszélyt feleltető nehéz kérdésének megoldásában sújtja a csapás.

Am ez nem változtat a dolgon. Tény az, hogy életünk, egészségünk, testünk gyakran forog veszélyben. Baleset, rosszullet, sérülés nem egyszer érnek úgy, hogy jó magunkkal tehetetlenül aggódva, a fájdalomtól kinezva várjuk a segítyt, a mely ha bármily gyors is, mégis későn jönnek tetszik.

A testi fájdalmak egy pillanatot is végtelen hosszúra tudnak megnyújtani.

A gyors segíty pedig sokszor nemesak testi fájdalmainkat szünteti meg, de egészségünk sőt nem egyszer életünk megmentője s ha valahol, úgy itt érvényesül igazán a klaszikus közmondás: „bis dat, qui cito dat.“

A szenvedőkön segíteni a legnemesebb, a leghumánusabb a mit ember tehet; az intézmény, melynek ezéja ez, dicséretre nem szorul, dicsérése banálítás volna.

TÁRCZA.

Selmeczbánya történetéből.

(Történelmi vázlat egy német nyelvű, múlt századbéli kézirat felhasználásával.)

XXXV.

A csendesebb idő beálltával ismét a bányaművelés felé fordult a gond; így 1617-ben új aknát is nyitoltak, az Erzsébet-aknát.

Említetük, hogy Selmecz lakosságánál a 18-ik század elején a nemzetiségi színezet a számos bevándorlott és letelepített idegen munkás behatása következtében megváltozott; de változás állott be vallási téren is. Tudjuk, hogy egy időben alig akadt egy-egy katolikus Selmeczen. A kuruczvilág letűntével s a jezsuita páterek sohasem szünetelő tevékenységének következtében a katolicizmus ismét tért hódított. Templomot, temetőt visszakaptak vagy visszafoglaltak s 1735-ben, április 25-én a hieronimitáknak Siglisbergen Szélakna mellett hely jelöltetett ki templom zárda- és hozzátartozó kertnek

De a mellett a város színterére is gondoltak a selmecziek s még az említett zárda építtetése előtt, 1731-ben magasabbra emelték a városház tornyát s ezt ülő órával is látták el.

1737-ben a bányapolgárok egy régi 2haja teljesült, magasabb ezüst beváltási ár engedélyeztetvén; más kérdésük is teljesebb, igaz, csak egy év letelte után, az t. i., hogy a négy heti bérezés átalakítottatott 14 napivá.

Érdekes, hogy az ideig Selmeczen nem volt semmiféle posta vagy ahhoz hasonló intézmény. Kinek a távolba valami izenni valója volt, az külön küldönczre vagy utazó kereskedőkre bizta levelét. Nagy volt tehát az öröm, midőn 1740-ben posta állítottatott fel Selmeczen. A bányászatot illető nagy munkát is vitelett keresztül ugyan az évben, t. i. a reichenauai tó építése.

Nekünk sajnós ilyen intézményünk, mentő egyesületünk, az egész ország területén, tizennyolcz millió ember részére, csak kettő van. Hiába, a magyar harezias nemzet. Béke idején is arra készülünk, hogy a háboru sebestültjeit lássuk el, s addig feledjük gondoskodni azokról, a kik a folytonos harez, a mindennapi étellel folytatott nehéz harezban kapnak sebet.

Egészségügyi törvényünk papiroson gondoskodik arról, hogy a mindennapi életben előforduló ilyen sebesülések alkalmával segítyt nyerjünk.

Az 1876. évi XIV. törvényczikk 40. §-a a következőket rendeli:

Mindazok, kik foglalkozásuknál gyakrabban jönnek azon helyzetbe, hogy a balesetekben segítkezést nyújthatnak, mint pl. hajósok, halászkok, mozdony és vonatvezetők, bányászok, rendőrök stb., a tetszhalálból felélesztésnek s a segítynyújtásnak lényegesebb eszközlésében oktandók.

Sajnos, mint sok más üdvös törvényünk úgy ez is csak papiroson van. Jó lélekkel, teljes jóhiszeműséggel mondhatjuk ki azt, hogy az ország nagy részében nincs végrehajtva e törvény az a rendelkezése, hogy a rendőrök kitanítandók a balesetek alkalmával való első segítynyújtásra. Pedig a rendőrnek az lenne egyik legfontosabb s egyéb hivatásánál fogva is legkönnyebben teljesíthető kötelessége.

Hogy azért mégsem volt a bányászat itt Selmeczen valami szokott medrében nyugodtan folydogáló patak, abból is megítélhetjük, hogy 1743-ban királyi bizottságnak kellett idejönnie a polgárság, kamara, város és bányabírószág közti egyenletlenség és peres ügyek elintézésére.

A következő évben nagy munkához kezdtek: a kálváriát kezdtek építeni. Elgondolhatjuk, hogy az nem volt csekély feladat. Az eléggé meredek hegyen zegzugosan felvezető utakat kelle vágni; minden egyes kápolna helyét egyengetni, kifaragni a trachyt-szirtekből. De a munka haladt s 1751-ben elkészült a selmeczi kálvária, mely nem csak Magyarországon, de Európaszerte híres szépségéről s gyönyörű fekvéséről.

Az 1746-iki év ok és okozatban egyaránt lényeges behatásu volt Selmeczbányára. Oly nagy szárazság volt ugyanis, hogy kutakban, forrásokban kiapadt a víz, s a nagy vízhiányt ugyancsak megsínylették a selmecziek. A városi tanács akkor, mire különben nem gondolt volna, elhatározta egy vízvezeték létesítését; és a mi igazán elismerendő, e határozat nem csak papiroson, de a valóságos életben is látott napvilágot.

A vízvezeték létrejött és 127 frt. 17 $\frac{1}{2}$ -krba került. De a kamara is részesülni akart a vízvezetékben s a felmerülendő költségek felének fizetésére ajánkozott; ekkép az új vízvezeték 195 frt. 42 kr. költséget okozott.

Nagy ugrás a vízvezetékéről egyszerre a tanügyre s felekezeti térére átsapni; de hát, ha az ember vízvezetékéről beszélt, nem lehetnek valami zsenialis átmenetei, annál kevésbbé, ha az évszám kényszerítő hatalma a krónikást igába fogja. 1747-ből ugyanis oly jelenetet akarunk felemlíteni, melyet elkerülnünk nem lehet. De ennek megértésére szükséges kissé visszafelé mennünk.

A selmeczi ág. evangélikus iskolában 1746-ban Gázsúr Sámuel lett az igazgató. Gázsúr Jenában vé-

Nincsen foglalkozás, nincsen hivatás ma, mely az emberekkel, a nagyközönséggel többször érintkeznék, mint a rendőré.

A rendőrnek, hogy úgy mondjuk, kutya-kötelessége tudni nemesak azt, hogy mi történik, de azt is, hogy mi fog történni s ezért jelen kell lennie itt is, ott is, látnia kell mindent, azt is, amit más figyelmére sem méltat. Épen ezért leginkább van hivatva arra, hogy balesetek alkalmával, midőn a gyors segítnyre szükség van, s midőn — mint legtöbbször szokott történni — orvos nincsen jelen a veszedelemben forgónak gyors segítnyet nyújtson.

Egy egyszerű kötés alkalmazása, a vérzés elállítása, a szerencsétlenül jártak szakszerű lefektetése elég, hogy esetleg élete mentessék meg avagy ne betegeskedjék huzamosan.

S ezek olyan dolgok, a miket a legegyszerűbb ember is megtanulhat, s viszont olyanok, hogy a legokosabb ember sem tud, ha nem tanulta meg.

Városunkban a rendőrség a balesetek, szerencsétlenségek alkalmával az első segítnyújtására most taníttatik ki. Alkalmunk volt meggyőződni róla, hogy e tanítás szakszerű s hogy annak eredménye fogatos.

Örömmel konstatalhatjuk e tényt. Rendőreink ezentúl nemesak a verekedők szétválasztására s az éjjeli esendzavarók befogására hí-

gezte tanulmányait s azután a Radvánszky-aknál nevelősködött.

A jezsuiták, féltékenyek lévén befolyásukra és hatalmukra, még 1733-ban keresztül tudták vinni, hogy a helytartó tanács megtiltsa a selmeczi ág. egyháznak harmadik lelkész tartását, úgy segítettek tehát az evangélikusok a dolgon, hogy a külföldi egyetemeken járt tanárok valamelyikét felkérték egyházi szónoklatok tartására nagy ünnepeken, s ezért külön díjazták azokat; Gázsúrnak 3 $\frac{2}{3}$ frtot ajánlottak.

A jezsuitáknak ez a dolog sehogy sem tetszett, attól félvén, hogy idővel majd e prédikátorból harmadik lelkész fejlődhetik; ezért aztán nem mulasztottak el egy alkalmat sem, hogy haragjukat az evangélikusokon és Gázsúron kitöltésék. Erre igen jó alkalom kínálkozott. A jezsuiták még 1717-ben követelték, hogy az evang. iskola grammatikai osztályokra szállíttassék le. Ilyenekből pl. a bölcsészeti előadása ki volt zárva. 1747. december 1-én reggeli 9 óra tájban Matz jezsuita két tanácsbeli úrral s városi hajdukkal, a tanulók nagy ámulatára, berontott azon osztályba, melyben Gázsúr növendékeinek épen a logikát magyarázta. Matz kiragadja Gázsúr kezéből a könyvet, s diadalmasan felmutatja a két tanácsbelinek, hogy ime: Gázsúr bölcsészettel foglalkozik. Hiába védekezett Gázsúr, hogy ő csak a logikát adja elő, az nem használt semmit. A tanács kimondta, hogy a grammatikai osztályokba való tantárgyakon kívül mást előadni nem szabad.

Ennek következtében a legfelsőbb osztály növendékei kénytelenek voltak még az nap ott hagyni az iskolát és a várost.

A következő évben, 1748-ban, ez ítéletet ráadásul még egy királyi leirat is megerősítette. Így csonkított meg ez iskola algymnásiummá s a jezsuiták ujjongtak e kivívott diadal miatti örömlükben.

(Folytatása következik)

vatvák, de balesetekben helyesen és értelmesen eljáró mentők is. Örömmel és jogos önértéssel publikáljuk e tényt. Örömmel, mert ebből is látjuk, hogy hatóságunk a rendelkezésére álló minden eszközt megragad a közjó előmozdítása, a közönség érdekének lehető legjobb kiszolgálása végett; és önértéssel egyuttal, mert mint említettük, városunk e téren mint zászlóbontó szerepel Magyarország 130 városa között.

Vajha szálló ige lenne: rendőr mint mentő s másutt is alkalmaznák a rendnek órét úgy mint az élet megmentőjét.

Ezt különben hiszszük is, sőt tovább meggyünk s reméljük azt is, hogy a rendőrségnek már messze nem lehet, s úgy a közönség mint a hatóságok által várva-várt államosításánál a rendőrséget nem csak mint a törvény tiltotta tények nyomozóját, megakadályozóját, megtorlóját nézhetjük, de mint a közönség jó barátját, a kinek hivatása, hogy szerencsétlenül járt embertársán segítsen, első fájdalmait enyhítse s esetleg életét megmentse.

Igy nemcsak, hogy nem ellenszenvvel találkozni a rendőri intézmény a közönség részéről, de rokonszenv kísérmé működését, a nagy közönség s annak minden osztálya részéről, mert abban egyenlők vagyunk, hogy: Baleset mindenkit érhet.

A vasuti bizottság gyűlése.

Tegnapelőtt kedden tartotta meg gyűlését a vasuti bizottság Szitnyai József polgármester elnöke mellett. A bizottság tagjai majdnem teljes számban jelentek meg. Ritka egyetértéssel határozta el a bizottság azt, hogy Horschitz vállalkozónak a kincstári fémkohóig vagy a Ferencz-aknáig építendő vasut terveit elfogadásra a közgyűlésnek nemcsak, hogy javasolni nem fogja, de egyenesen indítványozza, hogy az ipolyvölgyi vasút ügye e város részéről egyelőre teljesen ejtessék el. Indítványozni fogja továbbá, hogy Hontmegye azon megkeresése, hogy Selmezbánya város a Németiig kiépítendő vasut költségéhez hozzájáruljon, figyelembe ne vétessék és e költségekhez semmi szín alatt hozzá ne járuljon. A Selmezbánya—Garam-Berzence közti vonalnak az állam által széles vágányúvá leendő átépítésére vonatkozólag javasolja a bizottság, hogy a kereskedelmi ministeriumhoz egy kimerítően indokolt és a kellő adatokkal megokolt memorandum nyújtassék be, mely memorandum azután támogatás végett a helybeli bányaigazgatóságnak is megküldetnék és másolatban a m. k. pénzügyministerhez is azzal terjesztetnék fel, hogy e vasut széles vágányúvá leendő kiépítését a kereskedelmi ministernél pártfogolja. Megütöközéssel vette a bizottság az államvasutak igazgatóságának a városhoz intézett azon átiratát, mellyel a Garam-Berzence—Selmezbánya közti vonal átépíté-

A Calciumcarbide.

Kivonat Schelle Róbert kir. bányaatanácsos akadémiai tanár által a „Selmezi Gyógyászati és Természettudományi Társulat“ gyűlésén tartott előadásából.

A vegytan egy, mondhatjuk, újabb vívmányáról akarunk néhány szót szólni, mely hivatva van, talán már a legközelebbi korszakban, lényeges szerepet játszani a közéletben is, ez a calciumcarbide CaC_2 .

Már Davy 1836-ban a kalium fém előállításánál nyert maradéknál észrevette, hogy az vízzel egy kellemetlen szagú égő gázt fejleszt, ebből következtetni lehet, hogy ezen maradékban valószínűleg calciumcarbide lehetett. Wöhler volt az, ki legelőször állított elő calciumcarbidot 1862-ben, melyről ugyanekkor azt is írta, hogy vízzel calciumoxydhydratra és acetylen-gázra bomlik. E felfedezés egyelőre gyakorlati fontossággal nem bírt az előállítás költséges volta miatt.

Moissau 1894-ben az első volt, ki electromos olvasztó készülékben calciumcarbidot nyert.

Ugyanez év végén a Wilson Aluminium Company Sprayban éjszaki Carolinában véletlenül nagyobb mennyiségű calciumcarbidot állított elő.

Ezen társulat főleg Aluminium előállításával foglalkozott, a különböző eljárásokat beható vizsgálat és kísérletezés tárgyává tette s midőn a calcium fémét és calciumotvözeteket electromos uton előállítani igyekezett, egy szürke megolvastott tömeget kaptak, melyet mint értéktelen salakot a patakba dobtak. Ekkor vették észre, hogy ezen anyag kellemetlen szagú és kitűnően világító gázt fejleszt, melyet azután acetylennek ismertek fel.

Wilson azonnal szabadalmat vett ezen vegyület

séhez szükségelt előmunkálatok költségeinek fedezésére 7000 frtot követel. Ismételjük „követel“; mert e minden hivatalos ildomót nélkülöző, szokatlan hangu átiratban azt kívánja, hogy a város egy 7000 frtról szóló kötvényt állítson ki és azt két tanuval is aláírassa . . . akkor nagy kegyesen hajlandó az államvasutak igazgatósága az előmunkálatokat elvégeztetni. A bizottság azt indítványozza, hogy míg a benyújtandó memorandum sorsa el nem dől, addig e 7000 frtot kívánó átirat kérdése függőben tartandó. — A Visnyovszky vállalkozónak adott ministeri engedély, mellyel neki megengedtetett, hogy Ipolyszakállostól Léván, Bakabányán, Selmezen, Alsó-Hámoron át, Zsarnóczáig menő helyi érdekű vonalra az előmunkálatokat eszközölhesse, egyszerűen tudomásul vétetik.

Szitnyai József polgármester mint elnök a bizottság gyűlését megnyitván röviden az egész vasuti ügy történetét és jelenlegi stádiumát előadta és Horschitz Frigyes ez ügyben a városhoz intézett beadványát felolvastatta. Ismeretes a vállalkozónak azon terv ajánlata, mely szerint ő hajlandó volna az ipolyvölgyi vasutat Németitől a selmezi fémkohóig, vagy legfeljebb a Ferencz-aknáig 1260000 frt illetve 1560000 frt költség mellett kiépíttetni. Arra is hajlandónak nyilatkozna, hogy e vasutat egész Garam-Berzencéig kiépítené mint egy részben fogas kerekű vasutat . . . csak hogy mennyi költség mellett?!

Marschaikó Gyula felette kívánatosnak tartja, hogy városunk normális vasuti összeköttetésekkel bírjon, mert ez egyik kardinális feltétele fejlődésének. Ő első sorban is a Selmezbánya—Garam-Berzencei széles vágányú vasutat óhajtja és csak aztán, ha lehet, az ipolyvölgyi vasutali összeköttetést. — Heincz Hugó jól indokolva ajánlja, hogy először is a Garam-Berzence—Selmezbánya közti vasut széles vágányúvá való átépítése iránt teendők meg a szükséges lépések; mert egyáltalán nagyon kérdéses hogy az ipolyvölgyi vasut valóban építtetni fog-e. Nekünk, ugymond arra az álláspontra kell helyezkednünk, hogy a kormányval megértessük, hogy e város multja, jelenlegi fontos positioja, a benne üzött nagy bányaipar mind megkívánják e széles vágányú vasuti vonalat. A mostani szűk vágányú vasut építésébe befektetett tőkét annak jövedelméből az állam már rég visszakarta. Így hát hihető, hogy e vasut államköltségre lesz kiépíthető, mely költséghez hozzá járulni a város sem fogna elzárkózni. Wankovics Lajos ez indítványhoz hozzá járul s kijelenti, hogy e vasut 24 év alatt annyit jövedelmezett, hogy a befektetett tőke a kamat jövedelemmel együtt az államnak megtérült. Ő is főképpen e vasuti vonal kiépítését szorgalmazza megjegyezvén, hogy ki sokat kér, keveset kap. Ezután Farbak István orsz. gyűl. képviselőnk tett igen érdekes kijelentéseket, melyekből meglátszott, hogy vasuti ügyünket alaposan tanulmányozta és annak érdekében a kormányval lépéseket is tett. Sajnos azonban, hogy egy kereskedelmi minister, mint államtitkárja nem igen előnyös ígéretekkel tették, sőt egyenesen kijelentették, hogy ez idő szerint a Selmezbánya—Garam-Berzencei vasut átépítése nem eszközölhető dacára annak, hogy a jövő évi költségvetésbe vasuti beruházásokra

előállítására s azonnal hozzá is látott annak nagyban való gyártásához és értékesítéséhez.

Mint minden új találmánynál, itt is eleinte igen vérmes reményeket kötöttek a calciumcarbidehoz s nemcsak a mostani világító gázt vélték vele kiszoríthatni, hanem alkohol, benzol és cyanvegyületeket olcsóbban reméltek előállíthatni acetylenből, mint a jelenleg divó eljárások alapján.

Ha nem is vált be eddig egészen a hozzáköltött remény, mégis gyártása napról napra nagyobb mérvet ölt jelöl annak, hogy gyakorlati alkalmazása is mindinkább terjed.

A calciumcarbide sötét, feketésszürke salaknemű tömeg. Itt-ott jegezeses s némelykor kissé vöröses kemény; fajsúlya 2.22. Az elektromosságot olyan jól vezet mint a szén.

A fémekre közönséges hőmérséknél nem gyakorol hatást, de magasabb hőmérséknél a vassal vegyül, a mely tulajdonságánál fogva a vas- és acélgégyártásban talán jelentőségre fog szert tenni.

Vízzel a calciumcarbide igen könnyen szétbomlik. Már a nedves levegő is szétbontja s innét van, hogy a tulajdonképen szagtalan carbide a levegőn fokhagymaszagot terjeszt. Vízzel leöntve rohamos gázfejlődés mutatkozik s a fejlődő gáz acetylen.

Az acetylen csekély mennyiségben a világító gázban is feltalálható és a Bunsen-égőben is képződik, ha lángja, a mint mondani szokás, visszacsap.

Az acetylen szintelen; kellemetlen, fokhagymára emlékeztető szagú gáz, 1 liter acetylen súlya 1.165 gramm, fajsúlya 0.91 s így valamivel könnyebb a levegőnél.

Nagyobb nyomás alatt igen könnyen cseppfolyó

100 millió fog felvétetni. Ő is megütöközött a 7000 frtot kérő vasuti igazgatósági átirat hangján, melyet felsőbb helyen sem helyeselték. Különösen fontos a memorandum indokolásában a mostani Garam-Berzence—selmezi vasut jövedelmére vonatkozó adatokat bevenni. Ezeket azonban igen bajos lesz összegyűjteni, mivel sem a vasuti igazgatóság, sem a ministerium ezeket részletesen nem publikálják. Azon megjegyzésére, hogy a bányaigazgatóságnak tudomása van arról, hogy e vasut megnyitásának első évében 16000 frt. dificitet követelt az államvasutak igazgatósága, Kachelmann Farkas kijelenti, hogy e dificitet valóban követelte, de midőn a bányaigazgatóság azt ajánlotta, hogy ő saját rezsijébe veszi e vasuti vonalat és csak azután fizeti ki a 16000 frtot, akkor az államvasutak elállottak e követelésüktől és tulajdonukba vették e szárnyvonalat is.

Érdekes volt azon discussio, mely konstataulta a szinte hihetetlennek látszó tényt, hogy a vasuti igazgatóság, sőt a kereskedelmi ministerium is e vasut jövedelmét titokban tartja és az arra vonatkozó adatok közlését megtagadja.

Mért teszi ezt? Nyilván azért, mert e vasut befektetett tőkéje a kamat jövedelemmel is visszatérült. E tárgyra legközelebb visszatérünk.

Különfélék.

— **Személyi hírek.** *Svehla Gyula* kir. bányaigazgató és főbányatanácsos új állását elfoglalta és lakását a selmezi kamaraházba tette át. *Farbak István* orsz. gyűl. képviselő, ki mult hétfőn érkezett városunkba, *Szitnyai József* polgármester, *Kachelmann Farkas* bányaatanácsos, *Wankovics Lajos* takarékpénztári igazgató. tb. városi tanácsos, *Sztancsai Miklós* városi főjegyző *Heincz Hugó* tiszti főügyész, *Nyitrai László* tb. tanácsos és *Krausz Géza* városi erdőmester Budapestre utaztak.

— **Eljegyzés.** Berczelli Berczelly Ödön berczelli földbirtokos és az első magyar általános biztosító társaság felügyelője jegyet váltott Uzoni Kúti Irén kisasszonnyal, néhai U. Kúti Albert, Kis-Küküllő megye volt tiszti főügyész bájos leányával és U. Kúti István alkapitányunk unokahúgával Selmezbányán. — Tartós boldogságot kívánunk e szép frigyhez.

— **Hütl József díszpolgári oklevelét** ma viszi el egy küldöttség Budapestre. A küldöttség Szitnyai József polgármester vezetése alatt, Farbak István, Sztancsai Miklós, Kachelmann Farkas, Wankovics Lajos, Heincz Hugó, Nyitrai László és Krausz Géza tagokból áll. A díszpolgári oklevél, melyet Zsitvay János jeles festőművésznünk készített, gyönyörűen van kiállítva. Fent a kalvaria tájképét látjuk el—el tünedező homályos távlattal. Ettől balra egy bányász legény, a kezében „szerencse fel“ feliratu labogóval, alatta a város czimere egy angyal által tartva, mellette az arany és ezüst ipart jelző tárgyakkal, melyeket szintén egy angyal őriz, közben pedig egy felséges szépségű génius alakja ülve; ez alatt egy bányatároló, csillével, bányamécescel, ék és kalapácsal, mely alatt azután a bánya mélységének vája végében két gnóm (bányarém) alakja. — valóban művészi kivitelű és szimbolikus alakjaival felette

halmazállapotba megy át, $0^{\circ}C$ -nál ezen nyomás 21 atmosphaera, $16.5^{\circ}C$ -nál, tehát közönséges szobahőmérséknél közel 40 atmosphaera. A cseppfolyó acetylen fajsúlya $16.5^{\circ}C$ -nál 0.42, a vízre, mint egységre vonatkoztatva.

Ha cseppfolyó acetylent kifolyatunk s ez gázalakot vesz fel, annyi hőt köt meg, hogy az acetylen egy másik része hönemű fehér-szilárd szénsavhoz hasonló tömeggé fagy meg, mely a szilárd szénsavtól főleg abban különbözik, hogy meggyújtva ég.

Az acetylen cseppfolyó állapotban kereskedelmi cikket képez, és vas- vagy acéltartókban szállítatik, melyek hivatalosan 250 légnyomásra vannak kipróbálva. Viz által az acetylen elnyeletik, még pedig közönséges hőmérséknél egy volumen (térfogat) viz egy volumen acetylent nyel el. Az acetylen, meggyújtva, világító, de erősen kormozó lánggal ég.

Acetylen-gáz vezetésére réz vagy sárgarézs csövek nem használhatók, mert akkor egy Berthelot szerint $(C_2 Cu_2 H_2) O$ vegyjelű, Keiser szerint $C_2 Cu$ összetételű vegyület képződik, mely annyira felhalmozódhatik, hogy veszélyes robbanások okozója lehet. Ilyen sőt még robbanékonyabb vegyületeket képez az acetylen ezüsttel és higanyval.

Az acetylent még alkoholi gyártásra is vélték előnyvel felhasználhatni, de a nagy előállítási költség miatt ez egyelőre haszonnal nem vihető keresztül.

Az acetylen-gáz alkalmas, a jelenlegi világító gáznál használtakénál szűkebb hasadéku égők alkalmazása s nagyobb nyomás mellett szépen világító és nyugodtan égő lángot ad, levegővel keverve is megfelelő ily célnak, s legjobb $\frac{2}{3}$ rész acetylent és $\frac{1}{3}$ rész levegőt venni. Feltűnő az acetylen lángban, hogy a

szellemes és találó diszművet képez. — Maga az oklevél szövege, melyet Szitnyai József polgármester a régi ősbányavárosi hagyományos irályt követve oly remek egyszerűséggel szerkesztett, a következőképen szól:

Üdv az Olvasónak!

Mi Selmezbányai törvényhatósági szab. kir. bányaváros Polgármestere, Tanácsa és Közönsége ezennel tudtára adjuk mindazoknak, a kiket megillet, hogy alólírott napon és helyen ügyeink elintézése céljából közgyűlést tartván, Hüttl József miniszteri tanácsos, m. kir. bányaigazgató ezen és a törvényhatósági bizottság tagjának minőségében a város közügyei érdekében szerzett kiváló érdemei elismerésül, valamint tisztelünk és szeretetünk bizonyítékául a közóhaj és tiszta meggyőződés által vezéreltetve, Selmezbányai sz. kir. bányaváros diszpolgárává lelkesedéssel egyhangulag megválasztottuk s az ezzel járó mindazon jogoknak élvezetébe helyeztük, melyek sz. k. városnak polgárait, hazánk és városunk alkotmánya szerint megilletik. Minek örök emlékére ezen megválasztását jegyzőkönyvünkbe írtattuk s neki ezen diszpolgári oklevél szokott hitelesség alatt kiadatni rendeltetik.

Kelt Selmezbányán a törvényh. bizottság 1896. évi december hó 28-ik napján tartott közgyűléséből

Szitnyai József, s. k. polgármester. Sztancsay Miklós, s. k. törvényh. főjegyző.

— **Fiatalok kínzása** cím alatt a Túróc-Szent-Mártonban megjelenő „Národnie Noviny“ f. évi 33-ik számában vezércikket közöl, melyben nagyjából, de némi elferdítéssel közli a lapunkban „Pánszláv-ügy“ cím alatt hozott tudósítást, persze a maga megszokott modorában és irányában. — Megbotránkozásának ad e lap egyben kifejezést a fölött, hogy az itteni lyceumi pánszláv tanulókkal oly szigorúan bántak el és ez eljárást hóhéregényekhez méltó aljas eljárásnak nevezi. — Hogy a Túróc Szent-Mártonban megjelenő és ugyilatszik nagyási és isten tudja miféle más mániában szenvedő „Národnie Noviny“ a „Selmezbányai Hetilapot“ zuglapanak volt szives elnevezni, ezt mi egy ilyen laptól csak örömmel fogadjuk és dicséretnek vesszük; mert véghetetlenül sértett volna bennünket és fájt volna nekünk, ha önmagával akart volna egy színvonalra helyezni. Ez ellen aztán már erősen protestáltunk volna. Így hát kaczagtató, gyermekes kitérésű, miket lapunkra szór — egyszerűen fumigáló; de fel kell hívunk a magyar államügyészség figyelmét azon vakmerő támadásra, melyet e lap, ág. evang. lyceumunk hazafias kötelességet teljesítő, derék tanári kara ellen intézni merészelt. Ehhez a magyar államügyészségnek nincsen hozzászólása?? — Végül megjegyezzük, hogy a „Národnie Noviny“ e cikkére csak most reflektálhattunk, mert csak most került az tudomásunkra, még pedig a „Pressburger Tagblatt“ révén; mert Selmezbányai dícséretére legyen mondva, ide a hirhedt pánszláv lap egy példány sem jár.

— **Néhai özv. Heinecz Emilia jótékony hagyományai.** Azokon az apróbb jótékony hagyományokon kívül, melyeket a múlt héten elhunyt özv. Heinecz Ádámné szül. Scharff Emilia hagyományozott külön-láng sötét része elenyésző csekély, hókifejtése pedig még a petroleum-lámpáénál is kisebb.

Az acetylen még erőkifejtésre is lehet felhasználni gázgépeken, s munkaképessége felülmúlja a hidrogén- vagy világító gázét.

Az acetylen főjelentősége a világításnál keresendő s alkalmazása csak a calciumcarbide olcsó előállításától függ.

A mi hatását az emberi szervezetre illeti, a kísérleteket korántsem lehet még befejezetteknek tekinteni. Némelyek azt tartják, hogy mérgező hatást gyakorol s a vér haemo-globinjára hat, mások szerint nem mérgezőbb a világító gáznál.

Figyelembe veendő azonban, hogy acetylen alkalmazása mellett már többször robbanások történtek, így 1896 december 12-én Berlinben, hol Isaac György kemikus laboratóriumában ő maga és három munkása esett ily robbanás áldozatává.

Ha acetylennek levegővel való keveréke vízzel zárt tartóban hosszabb ideig áll, az acetylen e víz által elnyelődik, s mennyisége a levegőhöz képest folyton kisebbedik, míg eléri azon arányt, melynél a levegő és acetylen keveréke ekspanzióval. Érdekes Moissau azon véleménye, hogy carbidok most is lehetnek még a föld belsejében, miből aztán némely földiológus eljövétel keletkezése vagy más vulkanikus tűnemény olyképen volna magyarázható, hogy egy ilyen carbidtelep a föld belsejében vízzel érintkezve szétbomlik.

Íme tehát egy új vegyület, mely a haladó emberi szellem diadalait szaporítja.

Az érdekes előadást Schelle Róbert még érdekesebbé tette a hallgatóságunk bemutatott kísérleteivel.

féle czélokra, nagyobb összegeket is hagyományozott, így az ág. evang. egyház részére 1000 frtot az ág. evang. nőegylet részére 1000 frtot a városi szegények részére 1000 frtot és a városi kórház részére 500 frtot. És így a nagy lelkű, boldogult urnó összesen 3500 frtnyi, nagyobb hagyományt tett.

— **Melanchton születésének 400 éves emléknapját** a helybeli ágostai evangélikus hívők és iskolák múlt vasárnapon ünnepelték az ág. evang. templomban. Az ünnepi szép beszédet Händl Vilmos evang. lelkész és főesperes mondta el, nála megszokott megkapó és nagy hatást keltő szónoki előadással, a templomot betöltött hívőknek.

— **Tanító hiány.** Hogy a nyomoruságos fizetés és illetve jövedelem miatt országszerte nagy a tanító hiány, az köztudomású dolog. Így van ez környékünkön is. Alsó-hámorban, Zsarnócza-hután, Likoviczán és Geletneken nincs tanító pedig ezek mind nagyobb községek, melyekben elég nagy az iskola kötelezett gyermekek száma.

— **Az új akadémiai palota** telkéül, mint halljuk, a Heinecz-féle ház és nagy telek lett 40,000 frtnyi vételárban felajánlva. Az akadémiai tanács azonban, tekintettel a felajánlott vételár nagyságára, e vételt a miniszteriumnál nem fogja ajánlani. — Mi e vételárt nem találjuk nagyra, tekintve a telek nagyságát s a kastély és hozzá tartozó részek értékét. Miután pedig a legalkalmasabb és legszebb hely az új akadémiai palota felépítéséhez és talán a Heinecz örökösök még valamit engednének a vételárból, jó volna végmegállapodásra jönni, hogy az építkezés mielőbb megkezdhető lenne.

Rendőri hírek. *Dynamit kereskedés.* Lindmayer János hodrusbányai rendőrbiztos egy nagyobb mérvű s rendszeres dynamit kereskedésnek jött nyomára. Több hodrusbányai kincstári bányamunkás állandóan árult dynamitot Iványi Anna hodrusi korcsmárosnőnek itálért, ki ezen dynamiton, valószínűleg jókora haszon mellett, ismét túladott és pedig a szklenői és vihyei mészégetőknek. E napokban megjelent Hodrusbányán Simko József rovnai lakos és szinte dynamitot vásárolt több hodrusi bányamunkástól. Ezen egyén letartóztatván, bevallotta, hogy Iványinéknél van nagyobb mennyiségű dynamit, mért is a rendőrbiztos 1 frtot adott neki, hogy menjen Iványinéhez dynamitot vásárolni, s midőn az alku legjobban folyt, köztük megjelent Lindmayer János, házkutatást tartott s Iványinéknél nagyobb mennyiségű dynamitot és lökpakot talált s foglalt le. Miután ezen dynamit csak a bányatelepekről származhatik, nem ártana a dynamit kezelést szigorúan ellenőrizni. — *Baleset.* Patta János kincstári bányamunkás múlt héten a Zsigmond-aknai bányában munkálkodva az állványról lezuhant és súlyosabban megsérült. A sérültet azonnal orvosi gyógykezelés alá vették. — *Lopás.* Szmrnyik Katalin, a már több ízben lopás miatt megbüntetett, a rendőrhatalóságok előtt ismét illési illetőségű tolvajná. Szent-Antal községben több ingó tárgyat lopott és a csendőrség által e miatt letartóztatott és a helybeli kir. járásbíróhoz bekisértelet.

— **Strichnin mérgezés** . . . de nem embereket mérgeznek meg vele, hanem az erdeinkben nagyon elszaporodott és a vadban nagy kárt okozó rókákat. A mérget a „tepli potoktól“ Kerling és Hodrus felé terjedő erdőkben szorták ki és így jó lesz vigyázni a majorosoknak arra, hogy marháikat és juhaikat azoktól különben is tilos legelőt képező részen ne legeltessék.

— **A Selmezbányai vidéki mészárosok egylete** jegyzőjévé az ezen tisztségről lemondott Szitnyai József polgármester helyébe Arthold Géza városi tanácsnokot választotta meg, kinek ezt Lestyánszky József, Thuránszky Béla és ifj. Bogyai János tagokból álló küldöttség tudomásul adta és a megválasztott e tisztséget el is fogadta.

— **A selmezbányai gyógyászati és természettudományi egylet** természettudományi szakosztálya folyó évi február hó 27-én d. u. 5 órakor a Belházy-féle tanteremben havi ülést tart. Az ülések nyilvánosak. Tárgyak: Dr. Schlesinger Antal m. kir. bányaorvos előadása: Felnőtték és csecsemők gyomorműködéséről. Jutatónyok, kérdések.

— **A lyceumi fiatalok által rendezett mulatságról** hozott tudósításunkat azzal kell kiegészítenünk, hogy Sobó Jenő kir. bánya tanácsos, akad. tanár 3 frtot felülfizetett.

— **Felszólalásunk** a Szent-Erzsébet kápolna toronyórájának megvédése tárgyában azt eredményezte, hogy a torony ablaküregéi faredőzettel látattak el és így az óramű ezentúl nem lesz kitéve a hó és eső kártékony behatásának. A templomtérrel fel a Rózsa utczába vezető és télen életveszélyes utczában pedig — polgármesterünk egyenes intézkedése folytán — már most fogják a lámpákat felállítani. Ezen intézkedéseket városunk lakossága bizonyára elismerő örömmel fogadja.

— **Az új levélgűjtő szekrényeket** még mindig türellemmel várjuk. De miután e türelmünk már néhány hónapi kelettel bír és különösen a postahiva-

talán kitétt kis skatulyaforma levélgűjtő szekrény a czélnak egy cseppet sem felel meg, nem vélünk türelmetlenségét elkövetni akkor, ha most már ez új levélgűjtő szekrényeket — egyet a Priviczky-házon is — látni szeretnők. Derék postafőnökünk ez ügyet bizonyára szives lesz megsürgetni.

— **Tűz és hirtelen halál.** Zsarnócza-n kigyulladt egy istálló. Szerencse, hogy észrevették, különben a padlásra felhalmozott széna, még növelte volna a tüzet, melyet a tűzoltók hamarosan eloltottak. Áldozata is van e tűznek. Vodna Paulina nevű asszony a patakra ment vizért. Edényeit megtöltötte s visszafordulva látja, hogy az istálló ég, annyira megijedt ezen, hogy szörnyet halt. Az orvos szélhűdést konstataált. Hat árva maradt a szegény után. A legkisebb két hónapos. Konstataáltak, hogy a tűz szándékos gyújtogatásból eredt. A csendőrség nyomozza a tettest.

— **A selmezbányai kerületi betegsegélyző pénztár** tagjainak száma a kilencszázat meghaladván, az alapszabályok 26 §-ának értelmében az eddigiekhez még 30 közgyűlési kiküldött választandó. E választás határidejűl 1897. évi február hó 28-dik napjának délutáni 3 óráját tűzöm ki s fölhívom az összes betegsegélyző tagokat, hogy választási joguk gyakorlása végett a városház közgyűlési termében, minél többen jelenjenek meg. *Kuti István*, rendőrkapitány, mint I. fokú iparhatóság.

— **A Léva—Garam-berzencei vasút** menetrendje ellen már több oldalról kaptunk panaszokat. Most ide iktatjuk a következő hirt: A m. kir. erdőhivatal és már mások is, kérelmezte a vasút Igazgatóságát, hogy a Léva—G.-Berzencei vonalon a közlekedés sürűbben történjék és e vonal csatlakozzék Berzencén más vonatokkal, hogy a közönségnek ne kelljen 5 óra hosszai várakoznia. Mint értesülünk az igazgatóság május 1-én új menetrendet hoz be s naponkint nem kétszer, hanem háromszor történik közlekedés Léva és Garam-Berzence között.

— **A gyümölcsstermelés, mint a népoktatás elősegítője.** Ez a lényeg, mit Dr. Tóth Imre m. k. bányakerületi főorvos „Javaslat az 1890 évi I. törvény-cikk 134. §. és az 1894 évi XII. törvény-cikk 49 §-ának megváltoztatására“ című s a nagyméltóságú vallás- és közoktatási miniszterhez intézett, Selmezbányán megjelent füzetben fejteget. Önzellen hazafiság, párosulva gyakorlati eszmével, emberszeretettel s a népnevelés ügye iránti meleg érdeklődéssel szól e füzet minden sorából. Iránya a javaslatnak az, hogy az egész országban az útszék gyümölcsfákkal ültetessenek be, mihez a csemeték és szükséges karókat a kincstár szolgáltatassa, a többit pedig az illető községek tartoznának elvégezni. Hűsz—harmincz év múlva e gyümölcsfák már jövedelmezni kezdenek. Tóth Imre az elültetendő csemeték számát 20 millióra teszi, az egy-egy csemetére évenként ráfordítandó költséget pedig 2 forintra. Az értéksíthető gyümölcsözés beálltával a jövedelem 8—10 millió forintot eredményezne. A jövedelem felét a községek kötelesek volnának az államnak beszolgáltatni, felét pedig a néptanítók fizetésének javítására, az iskolák fejlesztésére, szegény tanulók felségélyezésére fordítani. És nem ábránd ez, nem idealisztikus eszménykép vagy fellegvár, melynek valósitása lehetetlen, vagy szerfeletti nehézségekbe ütközik. — A javaslat írójának e téren szerzett sok évi tapasztalatai szolgálnak alapul. Jól tudja ő, mi ellen kell majd küzdeni s eleve megadja a módját, miként lehet az ügyet diadalra juttatni. Tapasztalaton, számitáson, alapul a pendített terv, melynek valósitása egyelőre megbecsülhetlen előnyökkel járna. Vegyük csak számba azt, hogy e terv valósitása évente 8—10 millió forintot biztosítana a népnevelés ügyének. Nem elég-e az, hogy minden igaz hazafi lelkesedéssel karolja fel ez ügyet, s győzelemre juttatni iparkodjék?! De nem szólnunk többet. Olvassa el kiki Dr. Tóth Imre m. k. bányakerületi főorvos e javaslatát, s meg vagyunk róla győződve, hogy a ki elolvasta, föltétlenül pártolója, igaz barátja lesz a megpendített ügynek; hiszen, eltekintve annak közgazdasági hasznától, magasztos, nemes ügynek szolgál az, a népnevelés ügyének.

A selmezbányai népbank m. évi forgalma. A betétek 356,034 frt 08 krt tettek ki és így az 1895. évhez képest 27,951 frt 21 krral szaporodtak. A váltóüzlet volt 1,631,018 frt és így ezen üzletág az előző évihez képest 7,471 frt-al emelkedett. A jelzálog kölcsönüzlet kitélt 129,545 frtot tehát 23.408 frt-al többet mint 1895-ben. A kézi zálogüzlet volt 15,189 frt vagyis 4979 frt-al több mint az előző évben. Az összbevétel volt: 1,507,970 frt 24 kr. az összkiadás 1,515,468 frt 12 kr. vagyis összforgalom 3,023,338 frt 36 krt tett ki, mi az 1895. évihez képest 184,051 frt 86 krnyi többletet tüntet fel. A tiszta jövedelem kitesz: 9400 frt. 12 krt. vagyis 375 frt, 56 krral többet, mint az előző évben. A valóságos nyereség 9620 frt. 12 kr. tesz ki. Osztalékul az igazgatóság 7500 frtot indítványoz kiosztatni, vagyis a régi részvények mindegyikére 3 frtot. — Öszintén gratulálunk népszerű intézetünk által elért e szép eredményhez!

Farsang.

— Farsangi komoly elmélkedések. Hiába mind a legtisztességesebb arcz, a komolyan összevont szemöldök, a legfőbb szakál, bajusz, haj vagy szép sima, fényes tarkoponya; az mind valami régen, vagy talán nem is valami régen elkövetett bolondságot takar. Nincs, nem volt olyan ember a világon, ki soha életében bolondságot el nem követett volna, s ha van, az a legnagyobb bolond, mert olyat el nem követett; mi azonban nem zárja ki azt, hogy még el nem fog követni olyan bolondot, mi azután egész életére, még a multra is elég; ha egyebet nem tesz, hát épen a legrosszabb pillanatban költözködik ki ez árnyékvilágból, akkor, mikor még tovább kellene élnie; vagy akkor, mikor már régen a föld alatt kellene pihennie. Elvégre is, az emberiségbe bele van oltva oly különös valami, a mi arra látszik rendeltetve lenni, hogy a józan ész nemelykor kizökkentse rendes kerékvágásából. Ez a valami épenséggel nincs bizonyos meghatározott mértékhez kötve. Egynél nagyobb, másnál kisebb mennyiségben van meg. Az egyiknél épen arra elegendő, hogy életében csak egyszer kövessen el bolondságot; a másiknál oly szerfölött kiterjedt az a valami, hogy ezek azután teljes életükben soha sem követnek el más bolondságokat; ezek a futó bolondok, kik közé a mai kor realis embere a költőket, emberbarátokat és a túl becsületes embereket is sorolja. — De, az a realis ember is érzi magában mozogni, okvetetlenkedni azt a valamit, miután ennek nagyon nehéz ellentánni, — és időktől fogva mostanáig, bizonyos időszakot szenteltek annak a bizonyos valaminek, a mikor pirulás nélkül engedni lehet incselkedéseinek. Az újabb kor elnevezte ez időszakot farsangnak. Farsang! Még a legelfásultabb bürokrata, még a legszárazabb számember is elmosolyodik e szóra, ha másként nem, hát lopva, titkon, a félbajusza alatt. Vagy pedig, — szegény tatár! — boszankodik; koránsem erkölcsi felháborodásból, hanem azért mert nos, mert hát — kikopott már belőle. Farsang! Mi ez?! Semmi és mégis valami. Délibáb, mely gyönyörködtet és szétfoszlik, álomkép, mely mégis valóság; fejedelem, kinek birodalma nincsen sehohé és mégis mindenütt, minden emberi kedélyben; fejedelem, ki nagyon bőkezű szabadalom osztogatásban. És milyen szabadalomokat ad ő fensége! Olyanokat, melyek minden megszokott társadalmi renddel és megszokással homlokegyenest ellenkeznek. — Hát kérem, mit szólna pl. X. grófné, Y. báróné, vagy csak Z. fizetéstelen irnokhelyettesjelölt esetleges felesége is akkor, ha valami elítélőn hozzá közeledném, és ismeretlen létemre, odasúgnám fülébe: „Ismerlek, szép hölgy!” a mi ugyan nem volna valami nagyon szellemes megjegyzés, de annál nagyobb szemtelenség. És tessék, farsangon, akár legyen a bál elite akár nem, bátran oda sugatom a legfényesebb maszknak is: „Ismerlek szép maszk!” Mi ugyan még most sem szellemesség, sőt a legtöbb esetben vakmerő hazugság. És mi minden más szabad a farsang és az álarcz, a jelmez védelme alatt. De csitt; még eljárna a szám! A farsang fecsegő, de nem árulkodó! És nemsokára végét járja, Jón a hamvazó szerda, és folytatódik a farsang a komoly életben, a melyben az álarczot nem szokás letenni soha, bár sokszor kedvünk szottyanna odamondani némely alakosnak: „Ismerlek szép maszk!” s nem mondanánk vele hazugságot. De már elég mindenféle bolondot össze-vissza beszéltem, még utóvégre azt hiszik, csakugyan bolond vagyok, s azért nagyon szeretném, ha senki sem mondhatná rám: „Ismerlek!” (Maszk)

— Tűzoltó-bál. A városi önkéntes tűzoltóegylet által rendezett és múlt szombaton a Sembery-féle teremben megtartott bál — a nagy konkurencia dacára — igen fényesen sikerült. Nemesak hogy nagyszámú szép közönség gyűlt egybe és így szép anyagi siker is érte el, hanem úgy a pompás rendezés, mint kitűnő jókedv és animó dolgában egy cseppet sem maradt az eddigi megtartott táncvignak mögött. A négyeseket mintegy 120 pár tánczolta és a tánc szakadatlan jókedv mellett hajnalig tartott. A bál közönség ifj. Ochtendung Ignác bérlő konyhájával, italaival és a nyújtott prompt kiszolgálással teljesen megvolt elégedve. Hogy Balogh Laczi és zenekara szintén jól kitett magáért ezt felesleges tán mondanunk is. — Végül megjegyezzük, hogy a bálon jelen volt zászlóányát özv. Ocsovszky Vilmosné szünóra előtt Pauer János főparancsnok és bál főrendező, a szünóra alatt pedig Greguss Antal alparancsnok üdvözölték. A bálbevételeiről, kiadásairól és felülfizetésekről a következőkben számol be a rendezőség: Bevétel 256 frt 10 kr. Kiadás 121 frt 94 kr. tiszta jövedelem 134 frt 16 kr. Felülfizettek: Stuller Gyula, Vankovits Lajos egyenként 2 frt, Szöllősy Manó 1 frt 50 kr, Özv Chauer Mária, Mihálik István, Kachelmann Farkas, Hrasko Jánosné, Krausz Kálmán, Takáts Miklós, Winterstein Bernát, Wagner József, egyenként 1 frt, Hornus Gusztáv és Heim Antal egyenként 50 kr.

A selmeczbányai polgári dal és zeneegylet által f. é. február hó 1-én rendezett hangverseny jövedelméről Knezovics Adolf egyesületi pénztáros a vigalmi bizottság e hó 17-én tartott ülésében beszámolván, a következő eredményt közli: az összes bevétel volt 158 frt 50 kr.; az összes kiadás 96 frt 79 kr.; maradt tiszta jövedelem 61 frt 71 kr. — Felülfizettek: Krausz Kálmán, Szöllősy Manó és N. N. egyenként 1 frtot; Szitnyai József, Takáts Miklós és Tibély Vilmos urak egyenként 50 krt. — összesen tehát 4 frt 50 krt.

— Vegyes ipartársulat bálja jövő vasárnapon azaz farsang utolsó vasárnapján lesz a Sembery teremben. A rendezőség megvette a kellő előkészítéseket és biztosra vehető, hogy e multság az idén is oly látogatott lesz, mint a múlt években. Tudvalevőleg e bál arról nevezetes, hogy azon két zenekar játszik felváltva,

t. i. Balogh Laczi zenekara és a szélaknai bányászzenekar.

— A r. k. Szt.-Erzsébet nőegylet báljára oly nagy a készülődés, hogy megint csak szűk lesz a városi vígadó tánczterme. Vonzó e mulatságnál minden: az egyet humanus ezéja, az élén álló hölgyek, a hatalmas hangverseny. Elárulom azt is, hogy akadémiai ifjúságunknak harmincz napi bőjtje a multság napján jár le: az nap van az utolsó vízsga. Lesz tánczos quantum satis. Ipolysági ismerőseink is, okulva jókedvünkön, nagy számmal jönnek. Kedves tánczosaink csak a négyes utolsó számára foglalozzanak, mert az első ötől alig ha lesz valami. — A hangversenyben oly meglepetés vár reánk, milyenhez Selmecezen ritkán juthatunk. Ki lesz elégitve közönségünk minden kívánsága. Lesz klasika, de lesz kuplet is. Ábrándozunk és kaczagunk. A zenekar 24 tagból áll, válogatva városunk legügyesebb zenészeiből. Az énekkart a dalárda és a templomi kar szolgáltatja. A működők száma túlhaladja a zenészekét. A „Hamispénz verők” jelmezből lesznek előadva. A közreműködő hölgyekről csak azt árulom el, hogy aki a művészet mellett szereti a bájosat és esztalant, okvetlenül jöjjön el. Viszontlátásra.

— „Bizon feőpenna Uram u vagyon a, ahogyan én mondom. A minap ijjel nem tudom miért miér-se, nem tuttam alunynyi, pedig csak egy tál töpörtös kását ettem meg egy cipóval, osztán azt ámotlam, hogy a Báldunkon igen sok aranyos anyagok vótak a mamájokkal együtt, velem is beszélgettek, táncultak, osztán azt is monták, hogy igen szeretnek a Steingrube nagykössigben tartózkonyuyi, meg hogy a jószágos jó lsten álgyo meg mind a két kezivel a kössiget pógároival együtt, ho hát többször is tsinálhossanak Báldot, a melyikre mindig eljönnek, mer ez széles földnek nagy kereksgin sehohé sem mulathatnak olyan naszerüen” montá a főbakter, amit a kisbakterok is erősen bizonyítottak, talán azért, mer a főbakterrel egy koszon vannak. Azér tehát, mivelhogy má a Báld napyainak meg a minuláji is megszámlalhatók, meg még a Bodri is igen nyughatatlankodik ó kedviben, mint mikor naszerü lakodalmat érez tehátlan aztotat javasoljuk a szipsiges leányzóknak és a jószágos mamáknak, hogy hát tegyik fire a lút, cérnát, meg a gyűszűt, annak helyébe fogják meg a vasalót, vasaják keminyre a viganót, mer magyaros ruha, ropogós szoknya való a kössigi Báldra (nem okvetlen szüksiges.) Egyuttal figyelmesztetjük a kössigi pógárokat, vidiki parasztokat, hogy kiszittessik el úk is akkorára magyaros ruhájukat, iparkogyanak minél előbb letenynyi examentyaikat, hogy hát jól elkészülhessenek a Báldra, mer még csak ott köll ám nagy examentol kiállonynyi a gyönyörűsiges leányzóknak, meg a jószágos mamáskák előtt, mer ha valakire ott kimongyák a sentenciát, azon pógár a Kindexit kiminybe teheti füstlődnyi, maga meg elmehet kurumplit őriznyi Tótországba zabkenyéren. A nagy Báldnak a napyát ojjan epedve várgyák a pógárok, a káresak Korroghy a Malákné tőtött káposztáját, melyhez hasonjó jókat kívánnok én a Feőpenna és anyakönyvvezető. Irtam sonka evéskor.

EGY VILÁGLAP

Pánszláviániának (főszékvárosában). A „knightlaciären” híres nyomdájában Nyomódik egy újság — roppant hatalmas lap. Melynek közleményim az egész világ kap. Óriás hatalmas teljes tudatában Minden más lap nála megyen zuglap számban. És e felfogása nem jogosulatlan. Mert az ő iránya felülmulthatatlan. — Hogy is merne írni más lap olyan módon. Mint e dicső lap ír szüntelenül, folyton. Csak ugy hemzseg benne: „sintér, kutyapecczér, Tajtékozó véreb, hóhér, barbárvezér. Ifjakat kinzó, sirásó, bőrnýzó. Lejulott élősdi, véres nyársbahúzó, Infáms, förtelmes sattóbbi szép jelző. Méltóságának mind oly jól megfelelő. — Ily műveltség, nagyság, írői tudomány Előtt századunknak sötétlő alkonyán Mi is porba hullunk és szegény lapunkat Zugnak s zugiróknak tekintjük magunkat. S hogy hívják e lapot? — Tudja meg hát ki-ki; E hatalmas lap a: „Národnie Noviny”. Hatalmát ágyuval, de még torpédóval Sem lehet legyőzni, csak — légykoppantóval.

Nyiltér.

Köszönetnyilvánítás.

Fogadják mindazok, kik felejtethetlen jó anyánk özv. Heincz Adámné szül. Scharff Enília elhunytá alkalmából részvétükkel enyhíteni iparkodtak igaz gyászunkat, őszinte köszönetünket. A gyászoló család.

Nyilatkozat.

Nem tudom rossz szándékból-e, elég az hozzá azon áhír terjedt el városunkban, hogy én szabóüzletemet abban akarnám hagyni. A midőn e hírt határozottan teljesen alaptalannak és légből kapottnak jelentem ki, egyuttal tisztelettel vagyok bátor értesíteni a n. é. közönséget, hogy, nemcsak hogy szabóüzletemet fel nem hagyom, hanem inkább azt a közelgő tavaszi idényre való tekintébből a legdivatosabb bel- és külföldi szövetekkel dúsan felszereltem. Eddig is kitűnőnek bizonyult szabásom pedig továbbra is alkalmazásban marad szabóüzletemben.

Ezt tudomásul venni kérve, maradok kiváló tisztelettel Selmecezbányán, 1897. február havában Singer Miksa.

Hirdetmény.

A Kutlik testvérek tulajdonát képező és Selmecezen a kalvária dűlőben fekvő szántó és rét birtok magán jellegű árlejtés útján fog eladatni a legtöbbet ígérőnek, a mely árlejtés Heincz Hugó ügyvéd ur kezében f. év márczius hó 3-án délután 2 órakor fog megtartatni. Kikiáltási ár a becár, vagyis 1500 frt, ennek 10%-át kell banalpenzűl letenni. 2-2

Hirdetmény.

Selmecezen a Szent-háromság mellett fekvő s a legjobb karban levő 36/III. számú bérház, 17 lakó szobával, egy bolt helyiséggel, kerttel, szabadkézből eladó. Venni akarók a feltételeket megtudhatják a ház tulajdonosánál Szajboly Miranda urhölgnénél vagy Heincz Hugó ügyvéd urnál. Határidő f. évi márczius hó végén, ezen idő multával ajánlatok többé el nem fogadtatnak.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására adni, hogy összes löszerszámaimval valamint bútoraimat és a Zsigmond-utcában levő házamat szabadkézből eladom.

Bővebbet megtudhatni nálam Tisztelettel Zlinszky András

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására adni, hogy órási-üzletemet az apácázárda lebontása miatt a takarékpénztárral szemben lévő ékszerész üzletembe tettem át. Kiváló tisztelettel Kneszko András órás.

A hegybányai „major koresmá“-ba keresek egy óvadékképes és ezen a téren már is működött

Ítozést

f. évi május 1-étől. Olyanok, kik nagyobb vendéglő üzletekben már alkalmazva voltak, előnyben részesülnek.

Bővebbet: Weisz József hegybányai kereskedőnél.

Üzlet-átvétel.

Alulírottak tiszteletteljesen tudatjuk a n. é. közönséggel, hogy Zlinszky András ur

bérkocsi üzletét

f. évi február hó 10-étől átvettük.

Fuvar megrendelések Greguss Antal pék-, vagy Jahn Vilmos szabóüzletében kérelmek megtételni. A midőn kiemeljük, hogy iparkodni fogunk a n. é. közönség igényeit minden tekintetben pontosan kielégíteni, egyuttal maradunk

Selmecezbányán, 1897. febr. 10. Teljes tisztelettel Greguss Antal és Jahn Vilmos.

Könyvvezetés, levelezés!

Egy elméletileg és gyakorlatilag igen jól képzett könyvelő hajlandó szabad óráiban helybeli kereskedő és iparos üzletek könyveit s levelezéseit, szerény díjazás mellett, vezetni és e téren utbaigazitásokat adni.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására adni, hogy a legmodernebb igényeknek is teljesen megfelelőleg berendezett

szabóüzletemet

* A tavaszi idényre

a legdivatosabb, tartósabb és finomabb különféle bel- és külföldi szövetekkel dúsan felszereltem és azok nagy választékban állanak a tisztelt közönség rendelkezésére. A midőn ezt nagyja becsült tudomására hozni szerencsém van, egyuttal biztosíthatom arról, hogy üzletemben minden nemű öltönyök a legújabb és legdivatosabb kivitelben készülnek.

Becsés pártfogását kérve maradok kiváló tisztelettel Czemmel György szabóüzlet-tulajdonos.